

Bydgoszcz, dnia 16 sierpnia 2016 roku

Prof. dr hab. Maria Murawska

Dziedzina - sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka

Recenzja pracy doktorskiej mgr Chaoying Zhang

Zlecniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 11 lipca 2016 roku, zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. z dnia 2005 nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy:

- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 16 maja 2016 roku w sprawie wszczęcia na wniosek Pani mgr Chaoying Zhang przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka,
- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 27 czerwca 2016 roku w sprawie wyznaczenia recenzenta.

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65 poz. 595 ze zmianami, Dz. U. nr 164 poz. 1365 z dnia 17. 08. 2005 r. tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego pisma z dnia 11 lipca 2016 roku dotyczącego powierzenia mi funkcji recenzenta pracy doktorskiej Pani mgr Chaoying Zhang pt. *Aranżacje fortepianowe chińskiej muzyki tradycyjnej. Szkic do interpretacji* została dołączona następująca dokumentacja z posiedzeń Rady Wydziału:

- Uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego,
- Uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej mojej osoby,

- protokoły z przebiegu posiedzeń Rady Wydziału w dniach 29 lutego 2016 roku, 16 maja 2016 roku oraz 27 czerwca 2016 roku,
- listy obecności członków Rady Wydziału,
- lista członków Rady Wydziału zaliczonych do minimum kadrowego w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka.

Liczba członków Rady Wydziału uprawnionych do głosowania wynosiła 18 osób.

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 16 maja 2016 roku było obecnych 10 uprawnionych osób.

W głosowaniu tajnym oddano 10 ważnych głosów w tym: 8 głosów za wszczęciem przewodu doktorskiego i wyznaczeniem promotora Pana prof. dr. hab. Włodzimierza Wiesztordta, 1 głos wstrzymujący się oraz 1 głos przeciwny. Kworum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 27 czerwca 2016 roku było obecnych 13 uprawnionych osób.

W głosowaniu tajnym oddano 13 ważnych głosów w tym: 13 głosów za wyborem mojej osoby jako recenzenta w przewodzie doktorskim Pani mgr Chaoying Zhang. Kworum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust. 2 pkt. 2 Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka oraz prawomocną uchwałę o wyborze mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pani mgr Chaoying Zhang.

Podstawowe dane o Kandydatce

Pani mgr Chaoying Zhang urodziła się 1 stycznia 1989 roku w Hebei (Chiny). W latach 2007 - 2011 kształciła się na studiach licencjackich w Yan Shan University. W latach 2011 - 2013 odbywała studia w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, które ukończyła z wynikiem bardzo dobrym w klasie fortepianu prof. zw. dr. hab. Włodzimierza Wiesztordta, otrzymując tytuł zawodowy magistra sztuki. W latach 2013 - 2016 kontynuowała naukę na studiach doktoranckich w gdańskiej Akademii.

Pani mgr Chaoying Zhang została laureatką Międzynarodowego Konkursu dla Dzieci i Młodzieży w Makao w 2004 roku (II nagroda) oraz Konkursu Jin Zhong Jiang w Hubei w 2009 roku (II nagroda). W okresie od 1 marca do 30 lipca 2015 roku Doktorantka studiowała w Uniwersytecie Jońskim (Korfu) jako stypendystka programu Erasmus. W tym czasie brała udział w mistrzowskich kursach

kameralnych prof. prof. Lambisa Vassiliadisa, Eri Nakagawy, Dimitrisa Denopouloza oraz Jiannisa Toulisa.

Działalność artystyczna Pani mgr Chaoying Zhang w okresie od 2003 roku objęła kilkanaście koncertów w Chinach, Grecji oraz Polsce, w programach których znalazły się m. in. znaczące pozycje z zakresu kameralistyki.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Chaoying Zhang pt. *Wybrane aranżacje chińskiej muzyki tradycyjnej. Szkic do interpretacji* obejmuje dzieło artystyczne w postaci nagrania na płycie CD oraz jego opisu.

Nagranie zawiera następujące utwory:

1. He Luting - *Flet pastuszka*
2. Chen Peixun - *Sprzedaż towarów drobnych*
3. Wang Jianzhong - *Trzy strofy o kwitnieniu śliwy*
4. Wang Jianzhong - *Sto ptaków wielbiących feniksa*
5. Wang Jianzhong - *Kolorowe chmury goniące księżyc*
6. Wang Jianzhong - *Czerwone lilie w rozkwicie*
7. Li Yinghai - *Flety i Bębny o zachodzie słońca*
8. Chu Wanghua - *Księżyc odbijający się w Er - Quan*
9. Chen Peixun - *Spokojne jezioro w świetle jesiennego księżyca*
10. Sun Yiqiang - *Wiosenny Taniec*

Nagranie zostało dokonane w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku przez Studio Nagrań tej uczelni. Realizatorem był mgr inżynier Cezary Joczyn.

Przystępując do oceny dzieła artystycznego należy podkreślić fakt, że znajomość chińskiej muzyki fortepianowej w Polsce jest niezwykle ograniczona. Wobec takiej sytuacji podjęcie próby jej przybliżenia jest niezwykle cennym przedsięwzięciem.

Doktorantka dokonała wyboru utworów utrwalonych w nagraniu w kontekście historycznym. Dzięki temu można prześledzić proces ewolucji kompozycji reprezentatywnych dla wielowiekowej chińskiej kultury muzycznej. Jednocześnie mamy możliwość przeanalizowania rozwoju muzyki fortepianowej Państwa Środka. Położenie nacisku przez Doktorantkę na interpretację wybranych aranżacji w ścisłym związku z ich pierwotnym przeznaczeniem wykonawczym umożliwiło ukazanie problemów interpretacyjnych w ciekawej perspektywie.

1. He Luting - *Flet pastuszka*

Otwierająca nagranie kompozycja wymaga operowania różnorodną artykulacją oraz umiejętnym przeprowadzeniem fragmentów imitacyjnych, co pianistka zrealizowała w całej pełni. Jednocześnie zbudowała przejrzystą formę utworu poprzez skonstruowanie części skrajnych, śpiewnych, o wyraźnie polifonizującej fakturze w stosunku do pełnej wdzięku, tanecznej części środkowej.

2. Chen Peixun - *Sprzedż towarów drobnych*

W kolejnej miniaturze w przebiegach figuracyjnych Doktorantka zademonstrowała zarówno swoje umiejętności wirtuozowskie jak i wrażliwość na zjawiska kolorystyczne, ciekawie kształtując brzmienie fortepianu np. we fragmentach imitujących dźwięk instrumentów perkusyjnych. Właściwe operowanie muzycznym czasem dopełniło pełną wysmakowanych detali interpretację.

3. Wang Jianzhong - *Kolorowe chmury goniące księżyc*

Pierwotny ten kompozycji przeznaczony był do wykonywania przez orkiestrę ludową. Pianistka wyraziście rozdzieliła plany melodii i akompaniamentu, realizowane w znacznej części utworu naprzemiennie w partiach obu rąk. Pewien niedosyt pozostawił brak wyrazistszego skonstruowania dynamicznego, szczególnie w zakresie dynamiki *piano* oraz *pianissimo* (takty 20 - 27).

4. Li Yinghai - *Flety i Bębny o zachodzie słońca*

Czwarta miniatura jest dużo bardziej złożona zarówno pod względem formalnym jak i czysto pianistycznym. Fortepian w interpretacji Doktorantki zabrzmiał pełnią barw. Pianistka zademonstrowała tu swoje możliwości kształtowania dźwięku w sposób całkowicie satysfakcjonujący. Zastosowanie pełnej skali dynamicznej, różnorodność artykulacji, swoboda improwizacyjnych fragmentów pozostawiły bardzo dobre wrażenie.

5. Wang Jianzhong - *Sto ptaków wielbiących feniksa*

Wykonanie tej kompozycji z temperamentem i wirtuozowskim zacięciem podkreśliło pianistyczne możliwości Pani Chaoying Zhang. Zagrane z dużą wyobraźnią imitacje ptasich głosów, naśladowanie brzmienia ludowego instrumentu *suona*, elastyczność muzycznego czasu pozostająca w zgodzie z ideą utworu dodały wyrafinowania tej ciekawej interpretacji.

6. Wang Jianzhong - *Trzy strofy o kwitnieniu śliwy*

Pianistka zróżnicowała charakter poszczególnych fragmentów aranżacji odwołując się do oryginalnego brzmienia instrumentu *guqin*, na który pierwotnie była przeznaczona kompozycja. Czytelne rozplanowanie melodii i towarzyszących partii akompaniamentu z zachowaniem wyrazistej artykulacji, przemyślana pedalizacja wzbogacająca przebieg harmoniczny utworu dopełniły trafny zamysł interpretacyjny.

7. Chen Peixun - *Spokojne jezioro w świetle jesiennego księżyca*

Nastrojowa, pełna różnorodnych barw interpretacja Pani Chaoying Zhang w pełni oddała charakter utworu, pozostając w zgodzie z jego tytułem. W tej aranżacji kompozytor zastosował bogatą ornamentykę wymagającą od pianisty precyzyjnej realizacji licznych arpeggiów, tryłów oraz przednutek. Doktorantka z dużą swobodą wykonała przeważającą część zdobień poza ciągiem tryłów w zakończeniu kompozycji, którym wyraźnie zabrakło równomierności przebiegu.

8. Chu Wanghua - *Księżyc odbijający się w Er - Quan*

W oryginale utwór przeznaczony do wykonania na instrumencie *erhu*, rodzaju dwustronnych skrzypiec, zawiera treści, związane z głębokimi, ludzkimi przeżyciami. Doktorantka nadała wykonaniu wyrazistą ekspresję poprzez właściwy rozkład napięć i sugestywne cieniowanie dynamiczne. Pomimo uzasadnionej elastyczności przebiegu czasu muzycznego kompozycji, w taktach 31 - 32 wątpliwości pozostawił przebieg rytmiczny. Nie zaburzyło to jednak całości wykonania aranżacji. Doktorantka w harmonijny sposób zbudowała formę utworu.

9. Wang Jianzhong - *Czerwone lilie w rozkwicie*

Kompozycja oparta na ludowej piosence w częściach skrajnych, zaś w części środkowej wyraźnie taneczna, została wykonana przez pianistkę niezwykle barwnie. W części tanecznej Doktorantka w naturalny sposób podkreśliła pulsację i artykulację staccato, uzyskując żywość muzycznej narracji.

10. Sun Yiqiang - *Wiosenny Taniec*

W zamykającym całość nagrania, różniącym się stylistycznie od pozostałych kompozycji utworze, pianistka logicznie ukształtowała formę, wykorzystując kontrasty artykulacji oraz agogiki. Z właściwym sobie temperamentem i swobodą nadała rozmach fragmentom o gęstej fakturze i wirtuozowskim charakterze oraz wdzięk - odcinkom tanecznym.

Dokonując oceny całości nagrania należy podkreślić liczne walory tej interpretacji. Niewątpliwie wielką zaletą wykonania jest dogłębne zrozumienie muzyki i płynąca stąd naturalność muzycznej narracji. Doktorantka dysponuje dużą wyobraźnią, która pozwoliła jej uzyskać różnorodność charakteru poszczególnych miniatur. Wrażliwość na brzmienie fortepianu, podporządkowanie środków pianistycznych kolorystyce oraz wyważenie ekspresji przyniosły w pełni satysfakcjonujący efekt artystyczny.

Opis dzieła artystycznego zawiera:

- **Wprowadzenie**, w którym Autorka krótko charakteryzuje przedmiot badań oraz omawia strukturę pracy,

- **Rozdział I** traktujący o chińskich aranżacjach na fortepian i stylu chińskim w muzyce fortepianowej, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji skal pentatonicznych,
- **Rozdział II**, w którym Doktorantka omawia okresy historyczne w twórczości fortepianowej w stylu chińskim,
- **Rozdział III**, kluczowy dla całości opisu dzieła artystycznego, poświęcony analizie i interpretacji dziesięciu aranżacji fortepianowych, wybranych jako reprezentatywnych dla poszczególnych okresów historycznych,
- **Rozdział IV**, stanowiący podsumowanie, zawierające charakterystykę omawianych utworów fortepianowych w zakresie budowy formalnej, melodyki, harmoniki, rytmiki, dynamiki, agogiki, barwy dźwięku, faktury muzycznej, problemów interpretacyjnych w omawianych kompozycjach,
- **Bibliografię**,

- **Aneksy** zawierające biografie kompozytorów, autorów wybranych przez Doktorantkę aranżacji,
- Ryciny i krótką charakterystykę instrumentarium chińskiego oraz kopie nagranych utworów.

Niezwykle cennym załącznikiem jest płyta z oryginalną muzyką chińską.

Część opisowa pracy doktorskiej została przygotowana przez Panią mgr Zhang Chaoying niezwykle rzetelnie. Stanowi ona z jednej strony pewien rodzaj kompendium wiedzy dotyczącej muzyki chińskiej z uwypukleniem zagadnień z zakresu muzyki fortepianowej, z drugiej strony zaś jest zbiorem wskazówek interpretacyjnych, szczególnie cennych, jako że dotyczą twórczości rzadko wykonywanej. Najistotniejszym dla całej pracy jest *Rozdział III*. Doktorantka w sposób logiczny i konsekwentny dokonała tu wnikliwej i wszechstronnej analizy nagranych utworów, dołączając własne wskazówki dotyczące dynamiki, agogiki, artykulacji, pedalizacji oraz aplikatury. Wykazała się rozległą wiedzą oraz umiejętnością spojrzenia na wykonawstwo muzyki fortepianowej z różnych perspektyw. Niestety Autorka nie ustrzegła się błędów językowych wynikających z pewnością z konieczności tłumaczenia tekstu, a których można było uniknąć, dokonując wnikliwej korekty:

str. 60, pierwszy akapit, [...] "i doskonale oddaje ruchu rąk" [...]

str. 83, czwarty akapit, [...] "były obecne w muzyki chińskiej" [...]

W treści znalazły się, zapewne z tych samych powodów, "niezręczne" sformułowania:

str. 12, tytuł podrozdziału - *Wczesny okres w kompozycji muzyki fortepianowej*,

str. 64, drugi akapit, [...] "oraz akordy prawej ręki, które prowadzą melodię piątym palcem" [...],

str. 72, drugi akapit, [...] "grany jest w prawej ręce" [...],

str. 77, pierwszy akapit, "Luźna ręka przypomina jedynie wcześniejsze, "realne" motywy muzyczne, zakończone *rubato*."

W pracy występują również tzw. literówki.

Pomimo tych niedociągnięć, które nie wpływają na stronę merytoryczną, wartość opisu dzieła artystycznego oceniam pozytywnie.

Konkluzja

Praca doktorska pt. *Wybrane aranżacje chińskiej muzyki tradycyjnej. Szkic do interpretacji* jest niezwykle cenna ze względu na podjętą tematykę. Specjalne znaczenie ma tu zwrócenie uwagi na mało rozpowszechnioną chińską twórczość fortepianową.

Połączenie dogłębnej wiedzy dotyczącej muzyki Państwa Środka i jej fortepianowego nurtu z wysokim poziomem umiejętności pianistycznych Pani mgr Chaoying Zhang przyniosły w efekcie pracę wielowymiarową, o szczególnym znaczeniu w kontekście kulturowym. Formułując wskazówki interpretacyjne w oparciu o dogłębną analizę reprezentatywnych dla chińskiej muzyki kompozycji Doktorantka dowiodła swoich kompetencji do prowadzenia samodzielnej działalności artystycznej. Przygotowała dzieło oryginalne, wnoszące znaczący wkład do dyscypliny *instrumentalistyka*.

Pani mgr Zhang Chaoying rozwiązała założone w pracy doktorskiej zagadnienie artystyczne i spełniła wymagania art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Stawiam wniosek o przyjęcie pracy doktorskiej.

prof. dr hab. Maria Murawska